

NANTJE WAUTERS

DWARS

DOOR

MIJN LEVEN

NANTJE WAUTERS

DWARS

DOOR

MIJN LEVEN

©2018, Lieve Van Coppenolle
Marktweg 29, 9300 Aalst
www.terugblik.be

Tekst, foto's en layout: Terugblik

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag door middel van elektronische of andere middelen, met ingebrip van automatische informatiesystemen, worden gereproduceerd en/of openbaar gemaakt zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de uitgever. Elke gelijkenis met bestaande gebeurtenissen en/of personen berust op louter toeval.

Inhoud

Voorwoord	7
België in 1934	9
De wereld in 1934	10
Geboorte en jeugdjaren	11
De appel valt niet ver van de boom	31
Uitvliegen uit het nest	44
Studies en werk	55
Henri	57
Werken - werken - feesten	72
Vriendschappen	82
Herboren!	98
Oma Nantje	103
Mijn kleinkinderen	103
Leo en Max	106
Ouder en wijzer	110

Voorwoord

Iedereen heeft een verhaal en elk verhaal is de moeite waard om verteld en gelezen te worden. Je hoeft geen excentriekeling of beroemdheid te zijn om je levensverhaal te laten documenteren. Het verhaal van je leven zit vaak in kleine alledaagse gebeurtenissen die het verschil maken en die de moeite van het vertellen waard zijn. Hebben we ons niet allemaal vragen gesteld over onze ouders of over onze grootouders? Wat hebben ze gestudeerd en wat waren hun toekomstdromen? Wie was hun eerste liefde? Wat hield hen bezig en waarvan lagen ze wakker?

Foto's kunnen bewaard worden in een doos of in een album, maar het zijn de verhalen achter de foto's die hen tot leven brengen. Het zou zonde zijn dat die verloren gaan want door je geschiedenis te kennen, ken je jezelf beter.

Dit is het verhaal van Nantje Wauters, verteld vanuit haar perspectief en opgetekend door Lieve Van Coppenolle. Sommige gebeurtenissen zullen misschien niet helemaal correct zijn en een andere draai gekregen hebben, maar onthoud hierbij vooral dat het haar verhaal is, hoe zij dit beleefd heeft.

Aalst, augustus 2018

Nantje Wauters

*° 27/12/1934
Riemet*

Vader Alfons Wauters °15/08/1899 - +16/06/1985

Moeder Clementina Cuppens °18/04/1900 - +15/11/1979

Zus Margareta (Lea) Wauters °8/04/1928

Doopreter Frans CUPPENS

Doopmeter Philipina WAUTERS

België in 1934

*Koning Albert I
verongelukt op
17 februari 1934
in Dinant.
Kwaad opzet
of ongeluk?*

*23 februari 1934
Koning Leopold
III bij zijn intre-
de in Brussel na
de dood van zijn
vader.*

*April 1934
In de Sint-
Baafskathedraal
wordt een
paneel van de
Rechtvaardige
Rechters gestolen.*

De wereld in 1934

*Augustus 1934
Paul von
Hindenburg
overlijdt,
Rijkskanselier
Adolf Hitler krijgt
de titel Führer
voor het leven.*

*23 mei 1934
Bonnie & Clyde,
het beroemde
Amerikaanse
bankroversduo
wordt in mei door
de politie
doodgeschoten.*

*In Hollywood
schitteren
Sherley Temple en
Garry Cooper in
de film Now and
Forever.*

Geboorte en jeugdjaren

Kilo's suikerbollen

Onze huisarts die me op de wereld zette, werd vanop een feestje weggeroepen en was serieus *teut* volgens mijn pa. Het was zondag 16 december 1934 rond negen uur 's avonds en het was eindelijk zover. Mijn ma had er schoon genoeg van. Het was lastig om in haar eentje met een hoogzwangere buik een kruidenierswinkel te runnen: dozen uitpakken, rekken vullen, urenlang met klanten *lameren*, het begon te wegen.

De dokter schoot in zijn jas, sprong op zijn fiets en zigzagde naar ons huis. Gelukkig verliep de bevalling probleemloos en na een uurtje lag ik al te soezen in mijn wiegje. De weg was acht jaar tevoren gemaakt door ons Lea, mijn enige zus. Zij zat al lang te popelen om een zusje dat ze kon bemoeieren. Voor mijn ma maakte het niet uit of het een jongen of een meisje was: "Als het maar gezond is", was toen geen cliché want de kindersterfte lag hoog in die dagen. Een tiende van de baby's haalde hun vijfde levensjaar niet.

Alhoewel hij liever een jongetje zou gehad hebben, deelde mijn pa toch tientallen kilo's *suikerbollen* uit aan onze klanten. Hij kon zijn geluk niet op. Dat nieuwtje ging snel rond bij de kinderen van het dorp want die brachten onze winkel verdacht veel bezoeken in die periode (lacht). Volgens mijn ouders was ik een vrolijk en rustig kind. Zonder enige twijfel was ik het kakkenestje van mijn vader. Die kon mij werkelijk niets weigeren. Op zijn rustige en gezapige manier was mijn pa onze rots in de branding. Mijn moeder was heel andere koek: die kon snel uit haar slof schieten en

o wee als je iets deed op een andere manier dan zij in haar gedacht had. Gelukkig waaide de bui even snel over als ze opkwam.

Het dorp was onze familie

We woonden in de Dorpsstraat 22 in Riemst in een huis in de rij zoals je er zoveel ziet. Mijn pa en ma waren warme mensen, goed geïntegreerd en geliefd in het dorpsleven. Mijn ma zwaaide de plak in de enige winkel van het dorp, een Centra-winkel, een van de eerste ketens van die tijd. Ze verkocht er alles wat een doorsnee gezin nodig had: groenten, zuivel, conserven, drank, tabak, snoep enzovoort. Supermarkten zoals Delhaize of Colruyt kenden we niet en iedereen deed zijn boodschappen in het dorp of op de markt.

Voor vlees moest je bij Domien of 'Mienes' zijn, de beenhouwer achter de hoek en de eigenaar van de enige 'Estaminet' of 'stammenee' van het dorp. Het café bestaat nu nog en wordt door één van de kleinkinderen - Gust - open gehouden. Het interieur ademt nog altijd de sfeer uit van 70 jaar geleden: het oude tegelvloertje in blauw witte cementtegels is op vele plaatsen gekraakt en volledig weggesleten; aan de muur hangen nog altijd dezelfde foto's en affiches uit de jaren stillekes. De houten toog, tafels en stoelen zijn volgens mij zelfs van voor de oorlog; op deze stoelen heeft mijn pa uren gesleten als hij ging *wiezen* met de mannen van het dorp. Onze pa was er een krak in.

Ik denk nu met heimwee terug aan dat rustige dorp. De gemeenschap was hecht en God kende er Klein Pierke. Hoewel het volop oorlog was, had ik een zorgeloze kindertijd. Het grootste deel van de dag bracht ik op straat door waar ik hinkelde of touwtje sprong met mijn vriendinnetjes. Als ik kattenkwaad uitstak wist mijn moeder het nog voor ik thuis kwam, in zo'n dorp kon je niets wegsteken. Het heeft me voor een stukje gevormd tot wie ik ben: ik ben nog altijd graag in compagnie en iedereen is bij mij altijd welkom.

Het snorreke van ons Bobonneke

Ik ging dikwijls naar mijn grootouders, vooral naar de moeder van mijn ma, ons Bobonneke. Haar man was vlak voor mijn geboorte, op 1 november, tijdens de misdienst dood neergevallen in de kerk. Recht naar de hemel. Tenminste, dat dacht ik als kind. Ons Bobonne deed haar naam alle eer aan: ze was om op te eten. Ik herinner me dat

we als kind de haartjes van haar bovenlip mochten uittrekken omdat die zo prikten als we haar knuffelden. Als één van de weinigen van het dorp had ze Frans geleerd in de gemeenteschool van Riemst, een school voor de 'ongelovigen' en 'afvalligen'. Het was volop de periode van de schoolstrijd en als je naar een *staatsschool* ging werd je niet alleen scheef bekeken, het had nog andere gevolgen: omdat haar zieltje verkocht was volgens meneer pastoor, mocht ze van hem haar plechtige communie niet doen. De dopspastoor was onverbiddelijk. Dat was een brug te ver voor mijn grootvader die niet met zich liet sullen. Met pak en das trok hij naar het bisdom waar hij in z'n beste Frans ging strijden voor haar zaak. De begeleidende brief van de

notaris van het dorp trok de bisschop finaal over de streep en mijn grootvader had het pleit gewonnen: ons Bobonne mocht haar communie doen. De eer van de familie was gered.

Mijn grootvader was in die tijd niet alleen herenboer met personeel, hij had ook een broer die arts was in het dorp en dat wilde al iets zeggen. Ze waren van *goede komaf* en behoorden tot de burgerij van Riemst. Een van de verhalen die mijn ma me vaak vertelde, typeerde ons Bobonneke helemaal: het verhaal van

de *fourure*.

Une fourure pour le prix des boutons!

Vlak na de eerste wereldoorlog -mijn ma was een jaar of 20- wilde Bobonne per se een *fourure*. Alle chique dames van die tijd hadden er een en ons Bobonne kon niet achterblijven. Ze trok met mijn ma naar Brussel naar de Hoogstraat.

De straat was bezaaid met exclusieve dames- en herenwinkels. Het waren vreemde tijden: de oorlog was gedaan, de mensen hadden terug geld en vooral goesting om het uit te geven aan zotte dingen. Om zoveel mogelijk mensen binnen te lokken, plaatsten sommige winkels mannen voor de deur die de hele dag niets anders te doen hadden dan mensen binnen lokken. "Entrez mesdames, une *fourure pour le prix des boutons!*" riep er een. Waarmee hij wilde zeggen: voor de prijs van knopen kan je hier een kostuum kopen. Na wat dreutelen en dralen stapten ze binnen.

Een uur lang paste ze alle bontjassen die de winkel in voorraad had maar geen enkele stond haar aan. Ze durfde echter niet buitengaan zonder iets te kopen, dat was in die

Made in Parijs

In de jaren '20 konden mensen zich eindelijk weer wat luxe veroorloven. Mijn tante Elodie volgde de mode op de voet.

tijd not done. Tegen haar gedacht kocht ze dus *een fourure*. Mistroostig kwam ze buiten en zei geen woord. Op de tram naar huis schoot ze opeens in een colère: "*Zie, moest ge er nu niet bij zijn, ik smeeet 'm weg!*" Dat was ons Bobonne, ten voeten uit. Net zoals mijn ma kon ze zich snel opjagen en had ze een grote mond maar een klein hartje. Of ze de jas zou weggesmeten hebben, daar heb ik mijn twijfels over. (lacht)

Go with the velo

Mijn ma was van hetzelfde laken gesneden. Een van de anecdotes die ik vaak heb horen vertellen was die van mijn ma en haar nieuwe *velo*. Ze had kort na haar huwelijk een fiets gekregen, in die tijd een duur ding. Het kostte haar bloed zweet en tranen om hiermee te leren rijden maar na veel oefenen was ze ermee weg. Op een zomerse zondag reed ze samen met haar moeder naar familie in Yzeringen. Toen ze in de verte een man op de weg zagen, riep mijn ma vol zelfvertrouwen: "*Meneer, meneer, pas op want ik kom af!*" De man ging geduldig aan de kant en wachtte tot ze voorbij fietste. Mijn ma slalomde voort en ook al had ze nu een zee van ruimte, toch reed ze pardoes op de man in. Die tuimelde de gracht in en vloekte luid. Mijn ma kon door de grond zinken van schaamte en heeft zich toen wel tien keer geëxcuseerd. Dat verhaal heeft mijn ma dikwijls mogen horen nadien op familiefeestjes.

Een fiere vrouw

Hoewel ik qua karakter meer op mijn pa lijk, heb ik toch een aantal zaken van mijn ma meegekregen. Zij ging de deur niet uit zonder zich op te kleden of zonder hoed. Zich

opmaken deed ze niet maar ze ging wel wekelijks naar de kapper.

Op een dag kwam ze thuis van *de coiffeuse* en liep ze tot 's avonds rond met haar hoed op. "Awel Ludwina, wat is 't, waarom doet ge uwen hoed niet af?", vroeg mijn pa. "Ik durf niet, want ge gaat verschieten." kwam er stilletjes uit. Bleek dat de kapster haar en de vrouw van Minus had overtuigd om hun haar te laten kleuren. Het verschil met haar grijze haar was inderdaad groot want ze had het pikzwart laten verven (lacht). Zich opkleden en mooi maken zat wel in de familie.

Tante Elodies 'glazen kousen'

Heel de familie van mijn moeder had iets met het mondaine Brussel. Ook ik heb er mijn hart verloren. Mijn ma had maar één broer, mijn dooppeter Frans Cuppens, die getrouwd was met tante Elodie, een échte *Brusselse madame*. Samen hadden ze een zoon, mijn enige kozijn Charlie. Tante Elodie werkte in Brussel bij *Magasins Waucquez*, een Brusselse textielhandel gelegen in de Rue de Taneur (Huidevetterstraat) in een chique gebouw. Mijn tante was voor haar tijd een vooruitstrevende en moderne vrouw: buitenshuis werken, werd toen zelden gedaan. De meeste vrouwen bleven thuis van zodra ze trouwden om voor het huishouden te zorgen.

Mijn ma deed niets liever dan met ons naar Brussel trekken en stoffen uitkiezen bij *Magasins Waucquez*. Confectie bestond toen nog niet; mensen lieten hun kleren maken door een naaister of maakten ze zelf. Mijn zus en ik kregen altijd stof voor twee à drie stuks per keer, dus ik had veel en

*Wij hadden thuis iets met Brussel. Nu nog kom ik er graag.
Zo zag het Rogierplein eruit toen ik kind was.*

Porte Louise in de jaren '50.

*Les Magasins
Wauquez,
ontwerp van
Victor Horta.
Voor deze firma
werkte tante Elodie
in een tijkhuis in de
Huidevetterstraat,
het huidige
stadsarchief van
Brussel.*

*In onze tuin met mijn ma,
Minus en zijn vrouw*

Vandaag het stripmuseum

*Met Paula Rondeur, mijn beste
vriendinnetje in de lagere school*

mooie kleren. Voor lederen schoenen reden we zelfs speciaal naar Halle en trokken er een hele dag op uit. Oog voor kwaliteit heb ik duidelijk van mijn ma meegekregen.

Ik denk dat mijn moeder en zus stiekem opkeken naar tante Elodie. Die droeg in die tijd al nylon kousen waarbij ze zorgvuldig handschoenen aantrok om ze aan te trekken. Sommige mensen noemden het 'glazen kousen', omdat je er voorzichtig moest mee omspringen. Nylonkousen hadden allemaal een naad achteraan en waren peperduur, daarom werden ze weggebracht naar een naaister die gespecialiseerd was in het herstellen van nylons. Stel je voor.

Onder de ogen van de nonnen en nonkel pastoor

Ons dagelijkse leven was doordrongen van de Katholieke kerk zonder dat ik er erg in had. Mijn kleuter- en lagere school heb ik in Riemst bij de nonnen gelopen, in een schooltje op loopafstand van ons huis. De nonnen waren streng en hielden ons kort maar in tegenstelling tot veel van mijn vriendinnen heb ik er geen trauma's aan overgehouden. Ik was een *braveke* en stak niet zoveel kattenkwaad uit. Zolang je in de pas liep, lieten ze je met rust. Mijn lagere schooltijd viel trouwens volledig samen met de tweede wereldoorlog. Ze zullen wel wat anders aan hun hoofd gehad hebben, denk ik.

Oorlog? Nauwelijk iets van gemerkt

Zelfs tijdens de oorlog was ons leven in het dorp *op den buiten* rustig en vredevol. Ik heb weinig of niets van de

oorlog gemerkt als kind. Met onze winkel hadden wij altijd wel genoeg eten en drinken in huis. Mij ma vroeg ons vaak waar we zin in hadden en dat maakte ze dan klaar. Als ik dat vertel aan mensen van mijn leeftijd kijken ze verbijsterd op, want de meesten hebben honger geleden. We waren dus rotverwend.

Op een dag was het graan op onze zolder op, de boer was het vergeten te leveren. We konden niet anders dan brood op de bon kopen. Hebben we ons dat beklagd, een spons had meer smaak, zo slecht. We hebben het van miserie aan ons varken in de tuin gegeven, wij waren wel beter gewoon. We leefden toen letterlijk '*uit de schuif*': als we geld nodig hadden, moesten we het maar vragen en mijn ouders namen uit de schuif van de winkel. Zo ging dat.

Naar Sète

Het enige wat indruk op mij gemaakt heeft tijdens de oorlog is het feit dat mijn vader op het einde weggevlucht is naar Sète, in het zuiden van Frankrijk, dicht bij Montpellier. Alle mannen werden toen opgeroepen om in het Belgisch leger te dienen en daar wilde mijn vader, samen met heel wat andere mannen van ons dorp, aan ontsnappen. Ik was te jong om me er nog veel van te herinneren en ik weet zelfs niet hoe lang hij toen weggebleven is. Op een nacht droomde ik dat mijn vader in ons dorp van de tram stapte en weer thuis was. Enkele dagen later was hij ook effectief thuis. Het kot was te klein voor mij: wat een feest!

Voor het eerst naar zee met tante Elodie

Plechtige communie
7 juli 1945

Pastoor Mostinckx

Tussen Bobonne en mijn
doopvader Frans Cuyrens

Bertrand, de onderduiker

Ook herinner ik me dat we heel de oorlog lang een achttienjarige kozijn van mijn vader, Bertrand, onderdak verleend hebben. Die leefde bij ons ondergedoken om eveneens te ontsnappen aan het leger en ik zag hem alleen 's avonds wanneer hij kwam eten. Pas jaren later besepte ik welk risico mijn ouders toen gelopen hebben. Op het einde van de oorlog werd Bertrand wat roekeloos. Er was een 'vliegende bom' in Riemst ingeslagen. Alhoewel er geen slachtoffers waren, zorgde dit voor veel opschud-

meter Lebbeke
Madelaine van nonkel Charles
Ma
Lenie
Marie-Louise
Lea
Schoondochter van madame Boisdengien

Madame Boisdengien

Bobonne

Mijn pa werkte heel zijn leven voor Les Tramways Bruxellois, eerst als conducteur en nadien als magazijnier. Hij heeft nog de overgang van de paardentram naar de elektrische tram meegemaakt. Een werkweek was toen nog van maandag tot zaterdagmiddag.

La même édition existe en français. AUGUSTUS 1940

"LES TRAMWAYS BRUXELLOIS", n. 1

15, Guldenvlieslaan, Brussel
Telefoon : 12.17.90

Inlichtingen voor de Reizigers en Plan van het net.

VOLLE TARIEF IN VOEGE OP HET STADSNET VAN AF 1 ^{ste} APRIL 1940.	PRIJS IN FRANKEN	
	1 ^{ste} kl.	2 ^e kl.
Biljet voor rechtstreeksche reis	1,30	1,10

ding in ons dorp. Bertrand, die zich tot dan toe nauwelijks durfde te vertonen in huis uit schrik om verraden te worden, ging samen met ons Lea kijken naar de bom. Ze sprongen op hun fiets en reden er naartoe. Onderweg naar Riemst kwamen ze een patrouille Duitsers tegen die de weg vroegen. Bertrand wees in zijn brak Duits de weg aan de mannen. Ons Lea trok bleek weg en deed het bijna in haar broek van schrik. Haar franc viel onmiddellijk: "Bertrand, maakt dat ge naar huis rijdt, stommerik! Als ze u oppakken kan dit mijn pa zijn kop kosten!". Ik heb mijn pa en ma nooit meer zo kwaad gezien als die middag! Tot daar mijn ervaringen met de oorlog. Mijn ouders hebben er nadien ook nooit veel woorden aan vuil gemaakt. Mijn ouders en zus hebben wel een grondige hekel overgehouden voor

Een foto genomen in 1946: de fanfare uit het dorp, mijn pa staat ook op de foto maar speelde zelf geen instrument.

Tarenlang ging ik met Lea naar Blankenberge bij Lily, wiens man kapitein was op de lange omvaart.

alles wat Duits was. En Bertrand hebben we na de oorlog niet veel meer gezien.

Na de oorlog, herpakte het leven zich in Vlaanderen en in ons dorp. Ik kon met een gerust hart mijn plechtige communie doen.`

De appel valt niet ver van de boom

Hoewel mijn ouders er enerzijds voor hun tijd moderne opvattingen op na hielden, waren ze anderzijds onverbiddelijk om mij bepaalde attitudes bij te brengen die ik de rest van mijn leven meedraag.

Postief in het leven staan

Klagen en kreften moest je bij ons thuis niet doen. “Daar wordt een mens niet beter van”, zei mijn ma. Gelijk had ze. Ik kan nog altijd niet tegen *krefters*. Thuis hadden mijn ouders ook nooit anders gekend. Het leven was hard: mijn grootouders gingen iedere dag naar de vroegmarkt met groenten en fruit van hun erf. Vrije tijd en hobby's waren voor de rijken. Omdat mijn ma en pa overdag druk in de weer waren, bracht ik veel tijd door bij mijn grootouders. De ouders van mijn vader woonden in Lebbeke, die van mijn moeder in Tomberg, twee gehuchten uit de buurt. Ze woonden beiden op een typisch boerenhof: alle kamers waren gelijkvloers met één slaapkamer boven. De wc was buiten in een hokje: een simpele plank met een gat in. In de winter was het bibberen en maakten we dat we er snel vanaf waren of ons achterste vroor eraan vast. Water kwam niet uit een kraantje maar moesten we buiten in weer en wind uit de grond naar

boven pompen.

Sociaal en joviaal

Mijn vader werkte al van voor zijn huwelijk bij de *Tramways Bruxellois* en dat heeft hij tot aan zijn pensioen gedaan. Mensen bleven veel langer loyaal aan hun job. 's Avonds hielp hij mijn moeder in de winkel die laat open was. Klanten bleven 's avonds gemakkelijk babbelen met ons ma. De televisie bestond niet en onze winkel was de sociale ontmoetingsplaats voor de mensen van het dorp. Wanneer mijn ma eindelijk de deuren van de winkel op slot deed, was het nog niet gedaan. Dan kuiste ze iedere avond zonder pardon de winkel.

De zoeten inval

Ook op zondag werd er gewerkt. Terwijl mijn ma naar de mis ging, zette mijn pa een aantal termossen koffie. Na de mis kwamen de vaste klanten, dood van de honger want ze moesten nuchter naar de hoogmis, bij ons langs voor hun wekelijks stukje taart. Ondertussen deden ze hun boodschappen bij ons. Mijn vader deed dit met veel plezier, want hij was geen overdreven kerkganger. *"Waar het mis is, moet je wegblijven"*, zei hij altijd (lacht). Ik moest gelukkig maar één keer per week naar de mis en had een vaste stoel tegenover de preekstoel van de pastoor. Daar betaalden mijn ouders jaarlijks voor. Hoe dichterbij de pastoor, hoe duurder de stoel. De Katholieke kerk had toen veel aanzien en speelde een grote rol in de maatschappij: wat meneer pastoor zei was wet en er werd naar geluisterd.

Tante nonneke en nonkel Pastoor

Net zoals alle *goede families* hadden wij ook een tante nonneke en nonkel pastoor. Bij mijn vader waren ze met drie kinderen thuis: Alphons, nonkel Jef en tante Bertha. Die laatste heb ik nauwelijks gekend want ze is op haar 17de in het klooster getreden en kwam nadien bijna nooit meer buiten. Ze is op 42-jarige leeftijd gestorven in het klooster in Rillaar in 1944, toen ik een jaar of elf was.

De familiebanden met pastoor Mostinckx zijn moeilijker uit te leggen en ik bespaar iedereen de uitleg. Hij was een weeskind dat door zijn tante werd opgevoed. Omdat hij altijd de primus van de klas was, mocht hij naar de humaniora in Brussel naar een Franstalige school. Tijdens de zomervakantie werd hij twee maanden lang klaargestoomd door de hoofdonderwijzer van het dorp. Mostinckx wist dat hij de kans om te studeren met twee handen moest aangrijpen of dat hij anders naar het veld moest. Hij heeft die zomer *"gezwoeegd en*

Liliane Vandekerckhove
ging mee op pensionaat naar
Wetteren

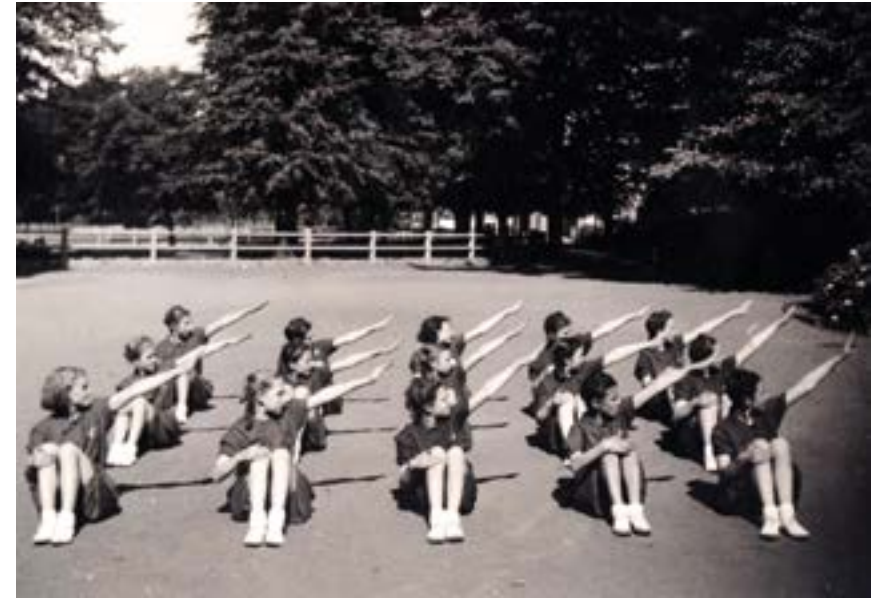
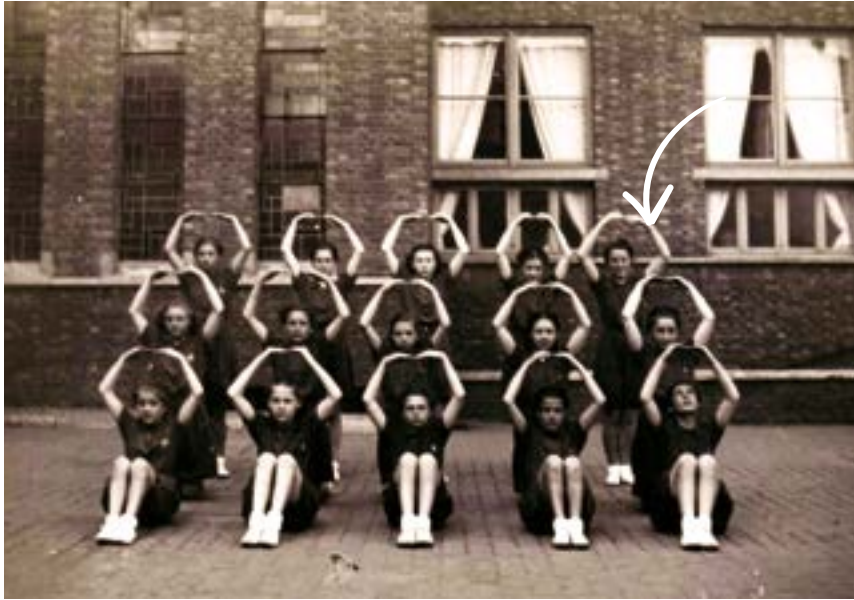
Mon merveilleux
soir
Tas dire à Marie bon
soir,
Dire que je l'aime
Dire que je la chéris
Comme ma plus gran
de amie,
Votre amie de
pension
Liliane
Wetteren 24 Oct. 1949.

Liliane is altijd een goede
vriendin geweest in
de humaniora.
We waren allebei van
Riemst.

Toen Les Dames du Sacre Coeur,
nu het Sint Jozefsinstituut in Wetteren

Op schooluitstap

gezweet” om alles onder de knie te krijgen. In de humaniora in Brussel mocht hij onmiddellijk twee jaar overslaan omdat hij, naar eigen zeggen, zo slim was. Ja, dat heeft hij ons vaak verteld, dat we het niet zouden vergeten. (lacht)

Hoe hij pastoor werd, is een bizar verhaal. Tijdens zijn laatste jaar in de humaniora werd Mostincxk zwaar ziek. Hij kreeg een *fleuris* en lag zo goed als op sterven; ze hadden hem de laatste sacramenten al gegeven. De nonnen die hem verzorgden zeiden: “*Als hij hier levend doorkomt zullen wij ervoor zorgen dat hij pastoor wordt.*” Hij kwam erdoor en durfde niet anders dan pastoor worden. Hij had op een bepaald moment nochtans *kennis gehad* met een Frans meisje. Net zoals mijn pa, was hij als jonge kerel naar Frankrijk gevlucht om te ontsnappen aan het leger. Daar leerde hij dat meisje kennen. Helaas is deze relatie na de oorlog verwaterd en werd hij dan maar pastoor. Zo ging dat in die tijd. Naar een pastoor werd opgekeken, net zoals naar de dokter en de notaris. Tot aan zijn dood kwam hij vaak bij ons over de vloer, hij was een deel van de familie en bij mijn opvoeding keek hij mee over de schouders van mijn ouders.

Discipline bij de Apostolinnen

Wie zeker mijn opvoeding mee bepaald hebben zijn de Apostelinnen van Wetteren. Vanaf het zesde leerjaar ging ik er op pensionaat bij Les Dames du Sacré Coeur. Gelukkig moest ik er niet alleen naar toe maar ging ik samen met twee vriendinnen uit het dorp, Liliane Vandekerckhove en Agnes Van Pelecom. Al bij al was ik graag op pensionaat. Ik was er omringd

door mijn vriendinnen en de nonnen vielen achteraf gezien wel mee. In tegenstelling tot ons Lea vond ik het niet eens erg om een weekend te blijven, ik hoefde niet per se ieder weekend naar huis. Zolang mijn ouders en zus me af en toe eens kwamen bezoeken was ik content. “Van discipline word je sterk”, zo dachten mijn ouders erover.

Het eerste jaar mochten we per trimester maar twee keer naar huis. Daarna mocht ik om de 14 dagen naar huis. Zelfs dat was nog weinig. We werden pas op zaterdagmiddag ‘gelost’, zoals dat heette, en zondagavond moesten we al terug in Wetteren zijn. Het was een lange weg om thuis te geraken: te voet naar het station van Wetteren, met de trein naar Brussel en nadien de tram op naar Riemst. Met een zware koffer. Wat een gesleur. Ik heb nog steeds een hekel aan zeulen met koffers.

Ons ma gaf me altijd snoep en lekkers mee voor de volgende twee weken. Het was een schat! Ik betrap mezelf erop dat ik mijn kleinkinderen ook altijd van alles meegeef naar hun kot. Het zal wel een gewoonte uit die tijd zijn. Maar zij appreciëren het wel, merk ik.

Vriendschappen waren het allerbelangrijkste op pensioonaat. Ik trok er de hele dag op met mijn vriendinnen en we maakten er veel plezier. Mijn beste vriendin uit die tijd was Judith De Dobbelaar uit Kloetingen, niet zo ver van ons thuis. Ook buiten de school zagen we mekaar vaak en bleven we bij mekaar logeren. Ik ben tot mijn 17e in Wetteren op pensioonaat gebleven. Het was een mooie tijd waar ik met plezier aan terugdenk en waar ik de waarde van vriendschap leren kennen heb.

Het verklikboekske

De Apostolinnen waren streng voor ons, zeker wat betreft het taalgebruik in de klas of op de speelplaats. Vanaf het eerste moment dat we daar binnenkwamen, werden we in het Frans aangesproken. Ik verstond geen letter Frans, maar dat kon die nonnen niets schelen. Ze zetten me in de klas naast een Frans meisje uit Roubaix, met de bedoeling snel Frans te leren. Toen ik aan de zuster meldde dat het meisje geen Vlaams sprak, kreeg ik als antwoord: “Waarom denk je dat ik je naast haar zet?” Ik weet nog goed dat ik eens een fout zei in het Frans. Ik zei: “Et moi aussi pas!”, waarop de zuster streng: “ça ne se dit pas, on dit: Moi non plus!”.

Als de nonnen ons een woord Vlaams hoorden praten, werden we gestraft. En wel op een geniepige manier. Zo was er het beruchte ‘boekje’ dat altijd wel één van de meisjes op zak had. Hoorde ze op de speelplaats iemand anders Vlaams praten dan noteerde ze eerst haar eigen naam in het boekje en gaf het dan door aan het volgende slachtoffer. Aan het eind van de week moest iedereen die in het boekje stond, straf schrijven. Wie het stomme *boekske* in haar handen kreeg wilde er natuurlijk zo snel mogelijk van af geraken. Een van de trukken was om iets in het Vlaams in de oren van een vriendin te fluisteren in de hoop dat ze zou antwoorden in het Vlaams. Doortrapt en geleerd van de nonnen.

Oui, ma soeur

Als ik mijn kleinkinderen tot vervelens toe zeg dat ze moe-

ten rechtoplopen, heeft dit zeker en vast te maken met mijn jaren op pensionaat. *Etiquette* was niet alleen een vak op school, het werd dagelijks ingedramd in onze omgangsvormen. Zo moesten we iedere keer als we een nonnetje tegenkwamen een respectvolle kniebuiging of *révérence* maken. Een banaan werd met mes en vork geschild en opgegeten, je glas moest je altijd in je rechterhand houden en zo kan ik nog een tijdje doorgaan. Zo streng als het er toen aan toe ging moet het voor mij niet maar ik kan een goede opvoeding en omgangsvormen nog altijd appreciëren bij mijn eigen kleinkinderen en hun vrienden. Ze kunnen mij niet meer plezier doen dan hoffelijk zijn tegen iedereen.

Uitvliegen uit het nest

Kermis in het dorp

In mijn puberteit en adolescentie lieten mijn ouders me - in vergelijking met mijn vriendinnen - vrij los. Ons Lea had de strijd gevoerd waar ik van kon profiteren. Het was tijd om stillaan uit het nest te vliegen.

Tijdens de weekends mocht ik van mijn ouders vanaf mijn zestiende gaan dansen op de kermis in het dorp. Er was altijd wel een reden om te feesten. Ik was verzot op de botsauto's! In de draaimolen met stoeltjes kregen ze me voor geen geld in. Op zo'n kermissen kwamen de mensen van de omliggende dorpen bijeen om zich te amuseren en te ontsnappen aan de dagelijkse sleur. En zo gingen wij ook van de ene dorpskermis naar de andere.

Riemst had een zaaltje met een reuzegroot draaiorgel dat

alleen vanonder het doek uitkwam als het kermis was. Het draaide met orgelboeken. Tijdens de lagere school was het van de nonnen ten strengste verboden om naar dat orgel te gaan kijken. In hun ogen was het verderfelijk en zondig (lacht). Maar als we de kans zagen om naar binnen te glippen, gingen we toch. Wat niet mag, trekt des te meer aan. Mijn ouders namen ons gewoon mee naar deze dansavonden, die maakten daar allemaal geen spel van. Het werd van hen verwacht als zelfstandigen om af en toe bij de andere zelfstandigen langs te gaan.

Er werd ook koers gereden op de kermis en de finish was vlakbij ons huis. Na zo'n kermiskoers was het bij mijn ouders nog meer dan anders de 'Zoeten Inval'. De jonge coureurs mochten bij ons thuis broodjes komen eten die mijn ma klaargemaakt had. In tegenstelling tot veel van mijn vriendinnen, werd ik door mijn ouders niet afgeschermd van jonge mannen. Zij hadden moderne opvattingen voor hun tijd.

De eerste keer naar zee

Omdat Lea acht jaar ouder was dan ik hebben we mekaar veel moeten missen tijdens onze jeugd. Tijdens de oorlog zat zij op pensionaat in Braine-l'Alleud. Op het moment dat zij afstudeerde trok ik op mijn beurt naar Wetteren. We zagen mekaar alleen tijdens de vakanties. Op die momenten probeerden we onze schade in te halen en gingen dan samen naar zee, bij een van haar beste vriendinnen 'tante Lily'. We noemden haar 'tante' maar familie was het niet. Dat hebben we jaren na mekaar gedaan.

Ik was 12 jaar toen ik voor het eerst de zee zag: fantastisch! Van toen af was ik betoverd door water. Eens thuis, mocht

ik leren zwemmen in het zwembad en werd ik een echte waterrat.

Dansen op de kermis

Vanaf mijn 18 jaar mocht ik van mijn ouders in Brussel gaan dansen met mijn vriendinnen van Gooik. In de lente en de zomer was dat op de kermis in danstenten en in de winter in dancings in Brussel. Je kan dat absoluut niet vergelijken met de dancings van nu: toen gingen die open om 17u00 en ging iedereen naar huis om 23u00. Een live orkest speelde de muziek van The Platters, Fats Domino, Elvis Presley enz. Jongens vroegen meisjes "ten dans" voor drie dansen na mekaar. Een meisje zou nooit een jongen gevraagd hebben, dat werd niet gedaan. Ja, de tijden zijn veranderd. Maar in zo'n prachtige balzaal dansen met een live orkest is wel indrukwekkend.

Nu maken ze meer lawaai dan muziek, als je het mij vraagt, en iedereen danst op z'n eigen tegel van een halve vierkante meter op z'n eentje.

Wij dansten vooral slows en walsen, popcorn swing, jive en boogie. We spraken toen van 'twee en een halve dans' of drie dansen' samen met dezelfde danspartner. Ik heb toen een paar vriendjes gehad, maar niets serieus. Mij amuseren op de dansvloer was het voornaamste.

Mijn eerste verre reis naar Spanje

Nog een voordeel van een oudere zus te hebben was dat ze me regelmatig meenam op vakantie. Ondertussen was ons Lea getrouwd met mijn schoonbroer Guido. Mijn eerste verre reis met de auto was met hen naar Spanje in 1951.

*Het papier dat de kwaaie politicus
me in mijn handen duwde in 1951.*

We heartily welcome you and sincerely wish you a happy stay in our town. We should also draw your attention to the traditional customs and habits of Spanish people, according to which it is absolutely forbidden to walk about in shorts, men as well as women. Ladies must also wear their skirts when going about through the streets. Shorts are allowed only on sport grounds. We thank you beforehand for your obedience to the above indicated rules.

En vous souhaitant une heureuse bienvenue et un séjour aussi agréable que possible dans notre ville, nous nous permettons de vous rappeler les habitudes traditionnelles chez nous, qui s'opposent à ce que les femmes portent des pantalons et aussi à ce que les dames et les hommes circulent dans les villes et les villages en shorts. L'emploi des shorts est seulement autorisé dans les installations sportives. Nous vous remercions sincèrement pour votre gentillesse et pour l'observation parfaite des règles plus haut mentionnées.

Al darle la bienvenida y desearle una grata estancia en nuestra ciudad, nos permitimos llamar su atención sobre los usos y costumbres tradicionales, los cuales hacen imprescindible vestir con pantalón largo los hombres y falda las mujeres para el tránsito por las calles de la ciudad, quedando reducido el uso de pantalones cortos al recinto de las instalaciones deportivas. Por anticipado le agradecemos su gentileza de acomodarse a nuestras costumbres.

Naar het buitenland gaan was toen écht naar *den vreemden*. Alles was er anders: de taal, het eten, de kledij, de huizen en de gewoontes. Alles was anders dan thuis, want van spaghetti of pizza hadden we toen nog nooit gehoord. Ik was 17 jaar oud en droeg een short vanwege de hitte. Op de tweede dag dat we er waren, werd ik al teruggefloten door de plaatselijke politie die me streng toesprak dat ik iets anders moest gaan aantrekken want dat het een schande was hoe ik erbij liep. Tenminste, ik denk dat hij dat tegen me zei want alles was in het Spaans met veel gebaren. Hij keek boos naar mijn blote benen en schouders en duwde een papier in mijn handen dat ik tot vandaag heb bijgehouden. (lacht). Zo zie je maar, gewoontes veranderen. Als je vandaag in Brussel gaat winkelen of in Madrid, de Zara zal overal dezelfde zijn.

